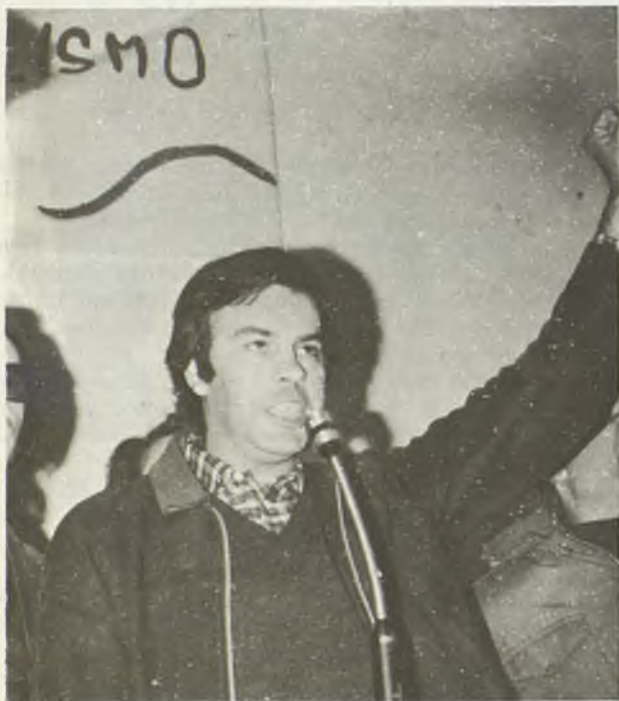

politika

Felipe González EUSKAL HERRIAN

Felipe/Bilbon

Eten demokratikoa beharrezkoa dela esanez eta aho betean eskatuz, Euskal Herriko espaloitik ibilaldi luze eta airoso bat eman gura izan du Felipe González andaluziarrak.

Bilbon kazetariei ordu bete eskaini zien, bere alderdiaren jarrerak eta kinkak agertzeko. Euskal Herriari buruz, PSOEK, gudu aurrean zuen jarrera berberari eusten diola esanez hasi zen. Geroago esan zuenez, herriak berak bakarrik erabakiko du bere berjabetasuna, autodeterminaziorako ordua heltzen denean.

PSOEkoek Euskal Gobernuaren barnean irauteko asmoa dute. Espainol deitzen den talde bat euskaldun deitzen den Gobernu baten barnean egotea ez zaie iruditzen kontradizio denik (bai kontradizio dialektikoa, noski).

Ez bide dute ezagutzen Euskal Herrian dagoen talde sozialistaren programa politikoa; baina ez zaie arraro egiten,

talde sozialista berri hori sortzea, mundu guztian ari baitin ugaltzen talde sozialistak.

Klase arteko burruka Estatu mailan planteatu behar den garbi ikusten dute PSOEkoek. Adibidez, ez datoz bat Valen-
ciako talde sozialistarekin. Talde honetakoek, beren buru-
autonomotzat dutelarik, harreman berdina nahi lituzkete
Belgika eta Espainiako sozialistekin. Felipe-ren alderdiak
du horrela pentsatzen, jarrera hori banatzaile eta ez batzaile
delako.

Kazetariekin elkarrizketa amaitu ondoren, Sarrikora abian
zen, hitzaldi bat emateko asmoz. Alde eta kontrako zaratari
arte, eta boikot giro batetan, hamar minutuz-edo gauz
generiko batzua aipatzeko aukera larria izan zuen. Bertan ge-
tatu aztertu ondoren, zera esan daiteke: Euskal erakundeak
behar ditugu landu, burrukak eta ekintzak kanaliza daitezke
inpotentzia itxura eman gabe; batzuk bakarrik (eta ez guz-
tiak) hitz egiteko duten aukera merkea salatu behar da, baina
modu organizatu batez: hitz egiteko eskubidea denok dugun
ukabilka hasteko eskubidea ez eduki arren.

Eibarren

Otsailaren 15ean, Espainiako Estatupeko leku askotan
bildu zen jendea Eibarren. PSOEren mitina zegoen, González
eta guzti, eguerdiko hamabietan, Astelena frontoian.

Zergatik aukeratu ote dute Eibar, azken berrogei urteotan
ko lehen mitina egiteko? 1931ean bilatu behar da arrazoiak
hain zuzen urte horretantxe Eibar izan zen Errepublikaren
klamatu zuen lehen herria.

Munta handikoa zen Eibarreko test hau. Hiru helburu
ikusten dizkiot Eibarrekoari. Europari begira Alderdiaren
erakar-indarra erakustea, Estatu mailan Alderdiaren indarra
bultzatzea, eta azkenik, Euskal Herrian bertan burkideak
tzea, arrakasta izanik.

Beren ustez, ongi muntatua zuten Eibarreko mitina
Benigno Baskaran Eibarreko sozialista zaharrak eman zituen
hasera mitinari. Herriko euskaraz kontatu zigun PSOEK Eus-
kal Herrian izan duen historia osoa.

Enrique Múgica Herzog Donostiako abokatua eta PSOE
Euskal Herrian duen Idazkari Nagusia mintzatu zen gertatu
autodeterminazioaz eta abar.

Asturiaseko eta Gasqueizeko bi langilek ere hitzegin zuten
greben berri emanez eta UGT sindikatua aupatuz.

Azkenik, eguneko vedettearen txanda etorri zen. Felipe
González abokatuak Euskal Herriaren burrukatasuna eta
Penintsulako Herrien autodeterminatzeko eskubidea erabaki
zituena bere lehen pasartean gai bezala. Askoz gehiago
zuen entzuteko moduan hitzegin. Talde bat edo beste orain
eta "Eusko gudariak gara" abesten hasi baitziren. Hura
iskanbila, hura! Makila eta guzti joan zitzaizkien orden
jartzaileak. Burrukaleku bilakaturik ikusi genuen frontoian
atzekaldea.

Han gertatuaz, han bertan eta kaletan entzun genuen
puntuak bada ere, komentario gisako ohar zenbait egin
genuke, euskal irakurlearentzat.

"Bilbokorik gerta ez dakigun", PSOEko Enrique Múgica
esan zigunez, alderdikoez bete zuten lehendabizi Astelena
frontoia, beste zenbait hamar t'erdietatik ateetan zain egon
arren.

Denetik bildu zen Astelena frontoian, leku askotakoak
pentsaera desberdinetakoak. PSOEkoak gehienak, pentsa-
tzen dugunez. Begiraleak ere ugari ziren, han zer gertatuko
ikustera joan zirenak halebria. Eta gero, mitina boikotatu
joan zirenik ere agertu zen.

Eibartarren eritziz, Eibarreko ez zen jende asko zegoen han. Gazteria sozialista, oso osoan kanpokoa omen zen, PSOEk Eibarren gazterik ez omen du eta. Eta hori bi arrazoi-gatik, inmobilismoan etzan delako eta euskal problema bizitzen jakin ez duelako.

Euskara ez zekien asko zegoela ere, bistako gauza da, Baskararen hitzaldian ez baitzekiten noiz txalo egin. PSOEko sozialisten aldetik euskarazko oihu guti entzun genuen. Eta dena esateko, pankarta bat bakarra ikusi genuen euskaraz idatzia, bat bakarra.

Kanpoan, biltzar ondoren ikusi genuenez, eta autobusetatik atera daitekeen neurrian, Bilbo ingurutik eta Penintsulako hainbeste lakutatik inguratu bide zuten jendea PSOEtik.

Bilkura, mitina, boikotatzera jo zutenak, Eibarreko ELA-koak bide ziren. ELAko beste zenbait ere ikusi genuen han. Abertzale ezagun asko ere bai.

Eibarreko abertzaleak, nahiko ustekabeen harrapatu izan arren gertakari honek, bilkura bat baino gehiago egina zuten. PSOEko hitz egiteko beta eskatu ere bai. PSOEkoen ukapena hartu ondoren erabaki omen zen, Feliperen azken partean, protesta gisa, oihu abertzale batzu egin eta gero "Eusko gudariak gara" abestea.

Bilkuraren azken partea ez zuten PSOEkoek ongi zuzentzen jakin. Ofizio falta ikusten da hemen, ohiturarik eza. Ustel-duz ustelduz joan zen mitina. Gerturik zeukatzen kalemanifestazioak ere ez zuten egin.

Gertatuari buruz zer esan? Hitz llaburretan analisi sakon bat ezinezkoa izanik, bi lerro.

Hasarre ikusi nituen PSOEko nagusiak. "Nori egiten diozue jokua" galdetu zien boikotatzaileei Felipek. "Gobernuari egiten diote jokua" esan zigun zalantzarik egin gabe Múgica. Hasarre egotea, bidezko iruditzen zait. Ez hain bidezko, ordea, arrazismoaren eta abertzalekeriaren lepora beren kontrako edozein manifestazio botatzea. Politika mailan aztertu behar dira gertakariok, politikoak dira eta. Edota PSOEren intentzioa ez al da ba politikoa? PSOE bezain ezker eta gehiago euskal talde eta alderdi bat baino gehiago dago Euskal Herrian, eta gainera *euskaldunak* dira. PSOEk hori onhartzaren ez duen bitartean elkarrizketarik ez dugu erraz ikusten.

Kalean bati baino gehiagori entzun genionez, ba zen beste analisisirik ere airean. Nork nori jokua egin? Ez ote, gero, PSOEkoek gaurko gobernuari, liberal aurpegia Europaren aurrean agertaraziz, eta bidenabar, kolpe berez, komunismoa eta nazionalismoa indargabetuz? Penintsulako Ezkerraren monopolioa, gainera, PSOEk izango luke kasu horretan.

Zer egin? Boikotatzea, besterik gabe, negatiboegi ikusten dugu. Holako ekintza baten aurretik indarrak ongi neurtu behar dira, politikazki neurtu ere. Politika ez da kontrakolpez puskatuz egiten. Euskal ezkerak ezin du, bestalde, bakarka jokatu.

Joan Larrinaga

Lintzirinen:

P. S. O. E. eta euskara

Otsailaren 15ean, gaueko 8etan, Oartzungo Lintzirin hotelean P. S. O. E.-k antolatu zuen kazetaurreko elkarrizketara deitua izan nintzen. Enrique Múgica Herzog-en deia jaso zuten Zeruko Argiak.

Euskal aldizkari bateko berri-emailea nintzenez gero, euskaraz mintzatzeko eskubidea ba nuela uste nuen. Euskal Herriari saldukeriarik egin nahi ez banion, euskaraz mintzatzera beharturik nintzela iruditzen zitzaidan.

Nik ez nion Felipe González euskaraz jakiterik eskatzen, euskaraz eta gaztelaniaz zekien itzultzaile bat eskatzen nion.

"Alemaniara joan izan bazineten izango zenuten interpretea, lotsagarria da benetan hona inor gabe etortzea".

"Euskaldunok ba duzue euskaraz mintzatzeko eskubiderik, norbait beharturik egon daiteke gainera. Baina ez ezazu gehiago euskaraz galdetu", esan zidan Felipe González-ek.

Enrique Múgica Herzog-ek, berriz, honela birbildu zuen P. S. O. E.-ren pentsamoldea: "No es cosa de establecer una dictadura con la pretensión de imponer el idioma a los que sólo hablan el castellano... El P. S. O. E. está en contra del racismo... El racismo es la mayor de las dictaduras y estamos en contra".

Kazetaurreko elkarrizketak ordu laurdenen bat iraun zuen. Erabat petraldurik amaitu egin zuten ihardun hura.

Beste erdal kazetari batzuekin hizketan ari nintzela Felipe González-ekin zebilen emazteki bat hurbildu zitzaidan "Viva Euskadi Nazi" esanaz. Behin eta berriz entzun behar izan nion gauza bera, Hitler-en labe goriak ere eskaini zizkidan.

P. S. O. E.-ren alde atera dira LA VOZ DE ESPAÑA eta HOJA DEL LUNES. Loiolako eta Donostiako herri-irratiak eta euskal aldizkariak atera dira nire jokabidearen alde. Zer-gatik ote?

P. S. O. E.-k diktadoretzat, arrazistatztat eta nazitztat jotzen du euskal kazetari batek euskaraz hitzegitea.

Mikel Atxaga Fernández

Donostian

Sevillan eta 1942.ean jaio zen Felipe González. Lege karrera amaitu ondoren PSOEkoa egin zen. Bere partidukoek Sevillan ezkertiarizat hartzen zuten. Suresnes-en 1974.eko Urriaren bildu zen XIII Kongresuan Sekretari Jeneral izendatua izan zen. Batzarre berean Enrique Múgica Herzog sekretari koordinatzaile ezarri zuten, erantzunkizun zehatzik gabeko kargua berau, baina garai hartan partiduak Gipuzkoari ematen zion garrantziaren ezaugarri. Múgica, lehenago PCEkoa izanik, 1964.etik PSOEko militantea da eta partidu barruan gorabehera serioak ukan ditu, bai duen inprobisazio gehiegiatik, bai pentsaera aldatze erraxegiagatik eta bai 1972.eko Kongresuan erabili zituen azpilan nahasiegiak zirela medio ere.

Felipe González Euskal Herrian zehar aritu izan zaigu ibilaldi politikoa batetan: Bilbo, Eibar, Oartzun, Donostia... Koadro berriak ezar eta euskal langileriarekin berriro harremanetan hasteko, bere partiduaren asmoak dakarzkigu. Garai batetan Euzkadiko Gobernuan hiru ministerio eta Bilbo inguruko burdinazko gerrikoa defendatzera hamalau batailoi ukandako partiduak (gaur berriz hemen hil zorian) bere burua birbiztu nahi duela dirudi, Felipe bitarteko.